



Ministerstvo
financí

Financování a hospodaření ÚSC

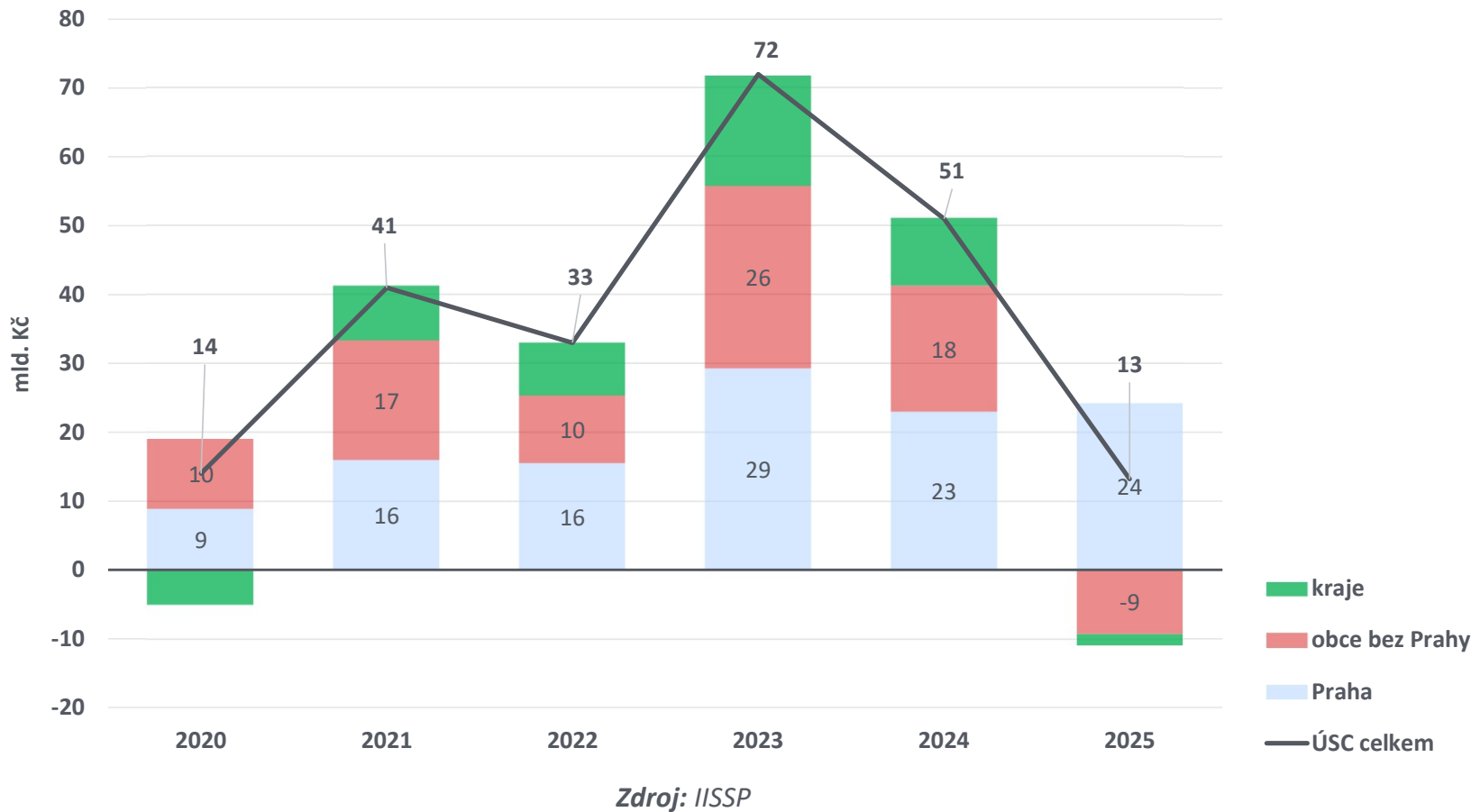
Změny financování v regionálním školství

duben 2025

Miroslav MATEJ



Výsledky hospodaření za rok 2025: přebytek kvůli Praze



- **obce bez Prahy:** deficit díky vysokým investicím
- **Praha:** opět obří přebytek a nízké investice
- **kraje:** mírný deficit díky vysokým investicím

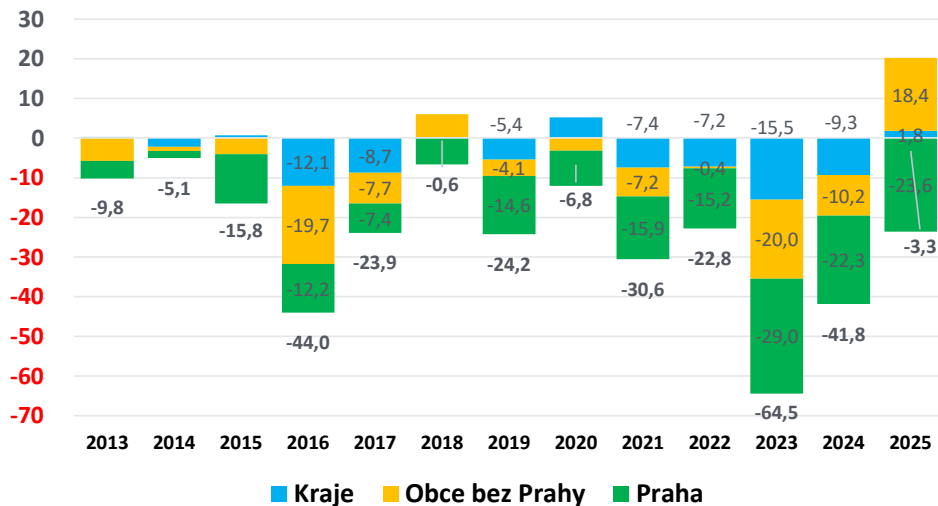


Obce (bez Prahy) a kraje prvně po 5 letech plně využily investiční potenciál. Praha nadále investičně tápe

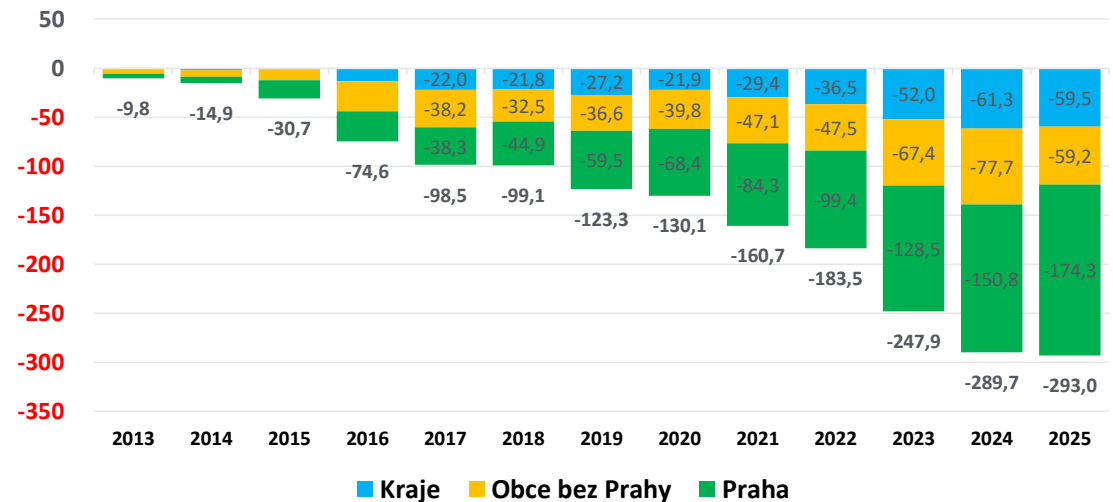
- během 13 let obce a kraje **nevyužily téměř 300 mld. Kč**; z toho Praha **174 mld. Kč**

- **obce (bez Prahy)** prvně od roku 2018 využily svůj investiční potenciál

Nevyužitý investiční potenciál (meziročně)



Nevyužitý investiční potenciál (kumulativně)



Zdroj: IISSP, výpočty MF (investice bez dotací - provozní saldo)

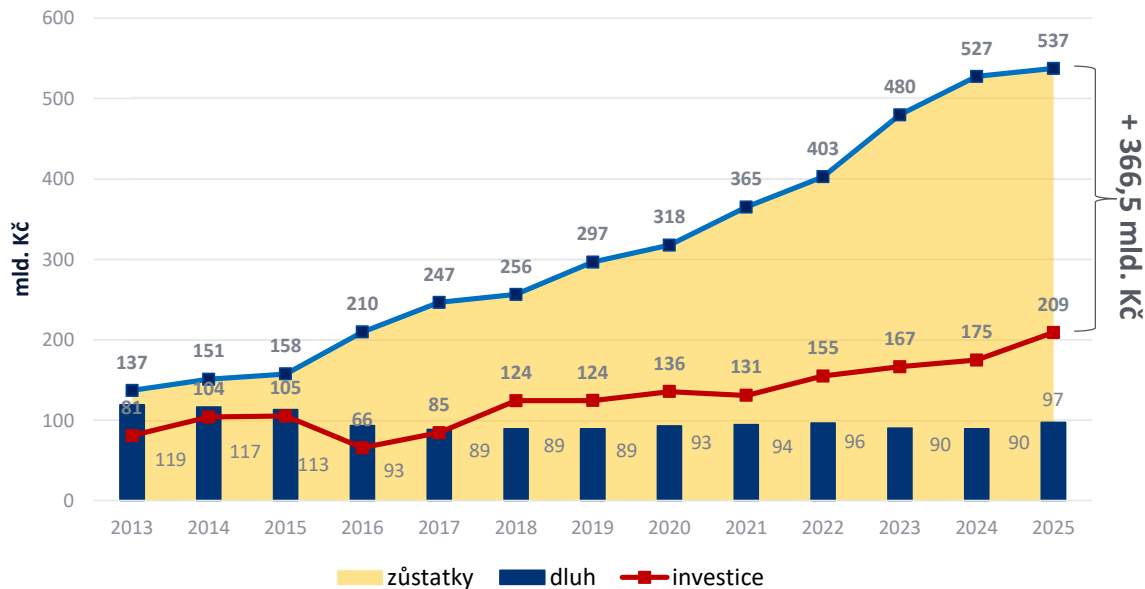
investiční potenciál = investice bez dotací – provozní saldo



Obce mají obrovskou finanční sílu – problém není nedostatek peněz, ale jejich aktivní využití

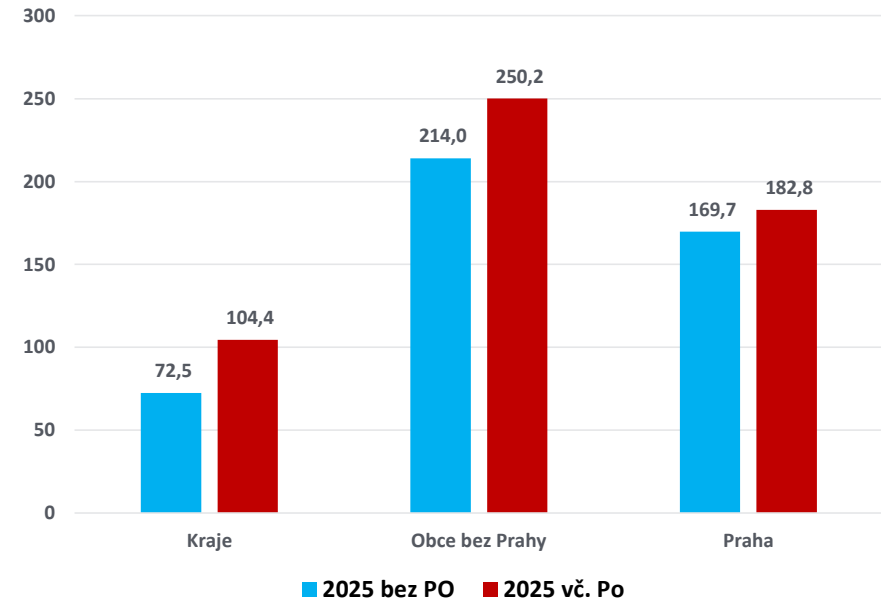
- zůstatky se během 13 let víc než zčtyřnásobily
- investice rostly pouze 2,5 krát
- 169 mld. Kč (44 % úspor obcí bez PO) drží Praha

Zůstatky vs. dluh vs. investice ÚSC



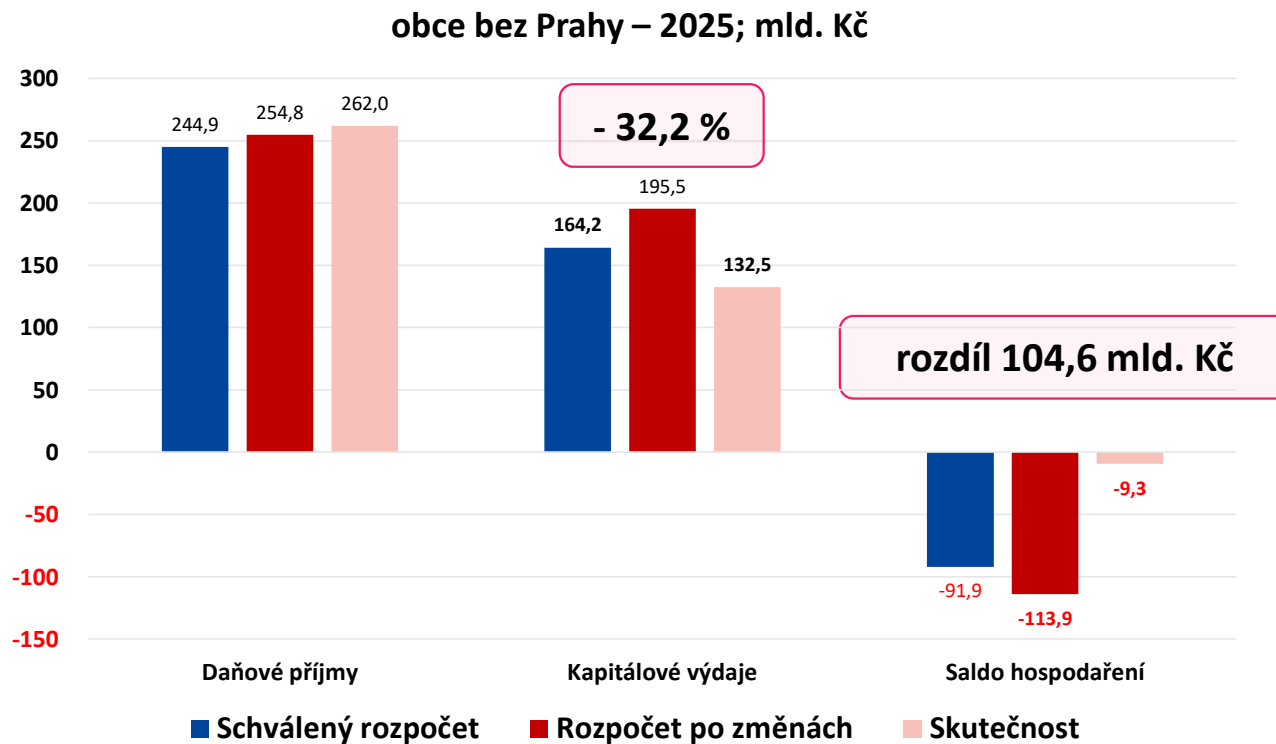
Zdroj: IISSP, výpočty MF

Úspory 2025; mld. Kč





Rozpočty obcí a krajů přestaly být nástrojem řízení



obce si sami blokují investice špatným rozpočtováním

- **plán vs. realita se dramaticky liší**
- nadhodnocují se výdaje, podhodnocují se příjmy → **vzniká zdánlivý deficit**
- **zlepšilo se rozpočtování daňových příjmů**
- **velké nedostatky v rozpočtování investic, ale i běžných výdajů**
- **špatné rozpočtování víceletých akcí**



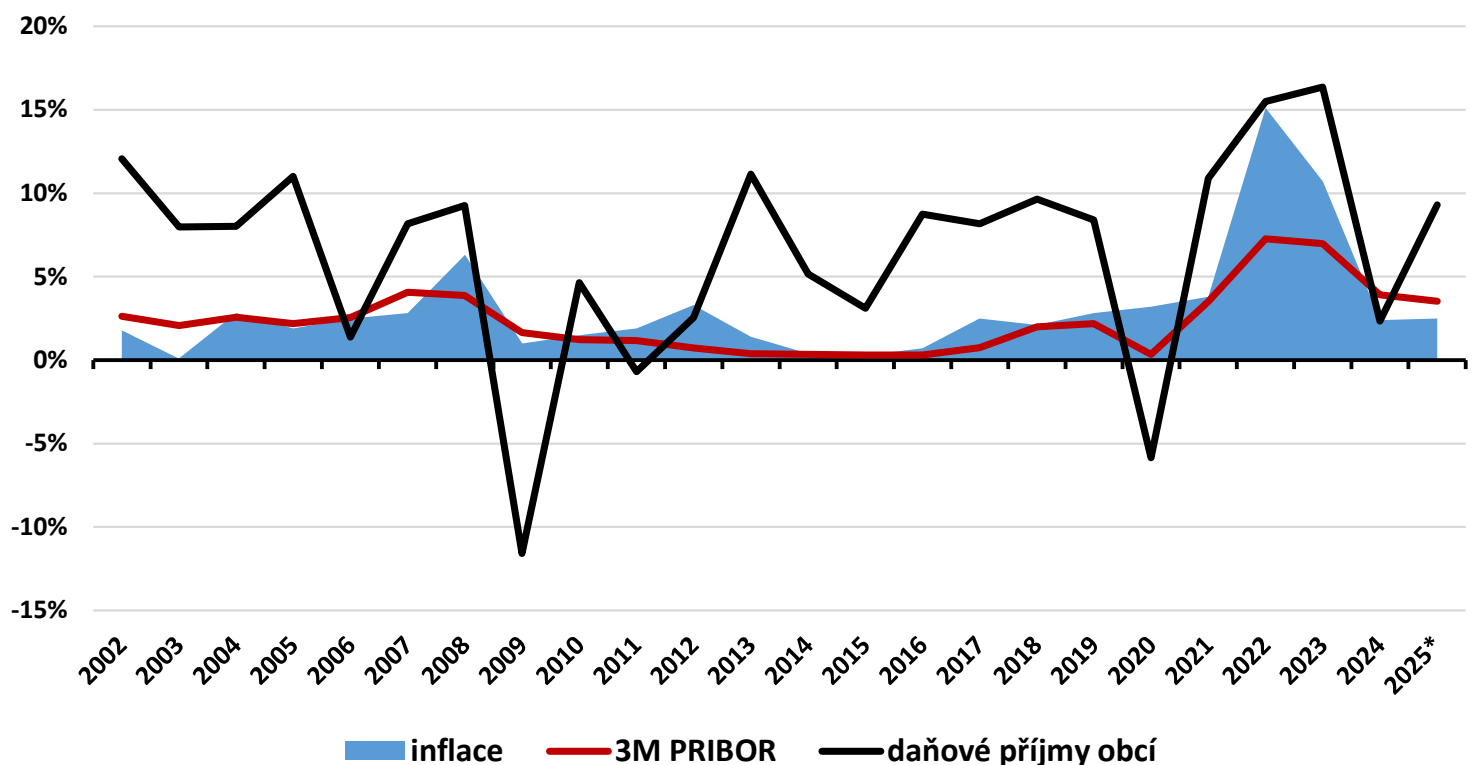
Co nedělat v rozpočtovém hospodaření

- **dostatek peněz, přesto se bere úvěr**
 - chyba v rozpočtování, nedostatečné střednědobé plánování víceletých akcí → obci / kraji vzniká škoda
- **pravidelné bezdůvodné rozpočtové provizorium**
- **špatné rozpočtování příjmů a výdajů**
 - podhodnocování daňových příjmů
 - špatné rozpočtování transferů
 - špatné rozpočtování investic
- **změny struktury závazných ukazatelů rozpočtu v průběhu roku**
- **schvalování rozpočtových opatření na úpravy rozpisu rozpočtu**
- **podnikatelská činnost (bezdůvodné mimorozpočtové zachycení)**
- **závěrečný účet výkaz ≠ výkaz FIN 2-12M**

Úvěr není problém – šetří obcím budoucí peníze



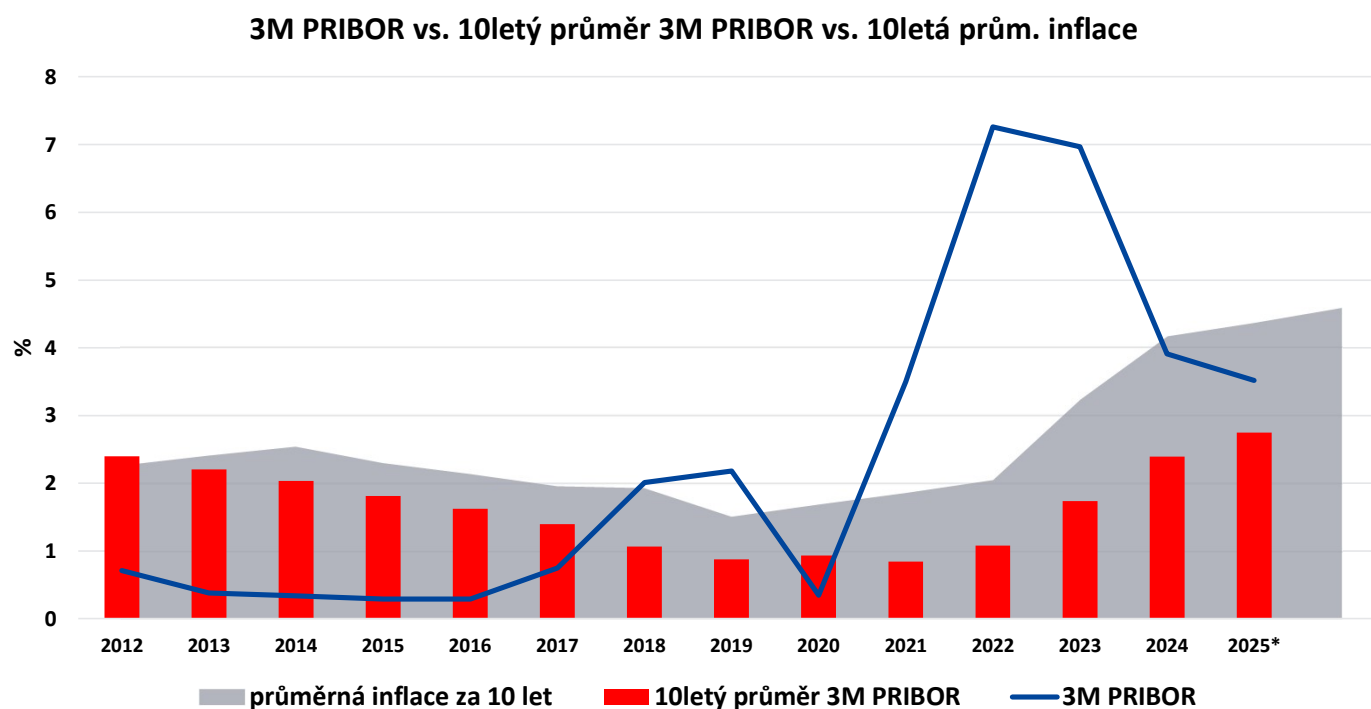
Inflace vs. 3M PRIBOR vs. daňové příjmy obcí



Zdroj: ČNB, vlastní výpočty

- obce si půjčují většinou za 3M PRIBOR + přírážka
- 3M PRIBOR je **téměř vždy pod úrovní inflace**
- **daňové příjmy obcí jsou většinou nad úrovní inflace**

10leté průměry sazeb PRIBOR dokazují výhodnost plovoucích sazeb



Zdroj: ČNB, ČSÚ, vlastní výpočty

- dočasný nárůst sazby úrokových sazeb by neměl obce odrazovat v realizaci investice
- **plovoucí sazby** jsou dlouhodobě **výhodnější**

STAVĚT DNES JE LEVNĚJŠÍ, NEŽ DOUFAT V DOTACI ZÍTRA



projekt za 5 let stojí 150 místo 100



mezitím se služby zhoršují a náklady rostou



nové technologie přitom šetří energii a tím i peníze



obce si půjčují za výhodných podmínek



obyvatelé si pamatují chodník, ne zůstatek na účtu

Dluh je most, po kterém přichází výsledek dřív



Ekonomický výhled



Zlepšený výkon ekonomiky se přetaví do vyššího inkasa sdílených daní obcí



OBCE (mld. Kč) vč. Prahy	skutečnost (GFŘ)			predikce 2026			predikce 2027		
	2025	2025-24	2025/24	2026	2026-25	2026/25	2027	2027-26	2027/26
DPH	149,8	3,8	2,6%	169,0	19,2	12,9%	176,2	7,2	4,3%
DPPO (sdílená část)	80,2	7,4	10,2%	92,5	12,3	15,4%	93,2	0,7	0,8%
DPFO celkem	72,8	4,2	6,1%	84,9	12,1	16,7%	89,5	4,6	5,4%
DPFO - zvl.sazba	10,6	-1,1	-9,8%	10,8	0,2	1,9%	7,3	-3,5	-32,4%
DPFO - placená poplatníky (z přiznání)	5,2	1,4	38,4%	6,4	1,2	22,4%	6,5	0,1	1,6%
DPFO - závislá činnost	53,6	3,5	7,0%	64,0	10,4	19,4%	71,6	7,6	11,9%
DPFO - 1,5% motivace	3,3	0,3	11,1%	3,7	0,4	11,0%	4,1	0,4	10,8%
DHH (sdílená část)	4,1	0,9	29,7%	4,2	0,1	2,8%	3,6	-0,6	-14,3%
CELKEM	306,8	15,3	5,6%	350,6	43,7	14,3%	362,5	12,5	3,4%

Zdroj: daňová predikce MF, leden 2026

PODÍLY JEDNOTLIVÝCH OBCÍ A KRAJŮ NA RUD 2026 NA WEBU MF [WWW.MFCR.CZ](http://www.mfcr.cz):

Rozpočtová politika → Územní rozpočty → Hospodaření územních rozpočtů → Obecné informace

autonomní růst sdílených daní (bez NPP) v roce 2026

∑ 327,1 mld. Kč +20,3 mld. Kč + 6,6 %



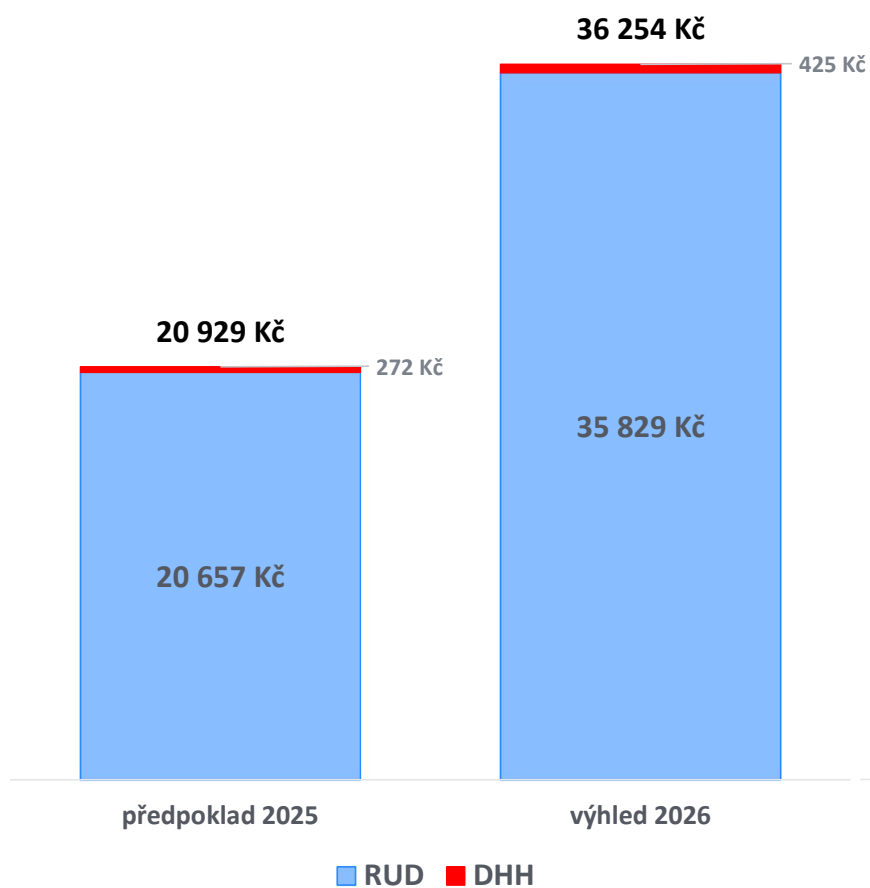
Změna financování regionálního školství



Od roku 2026 se v RUD zásadně mění „výnos na žáka“



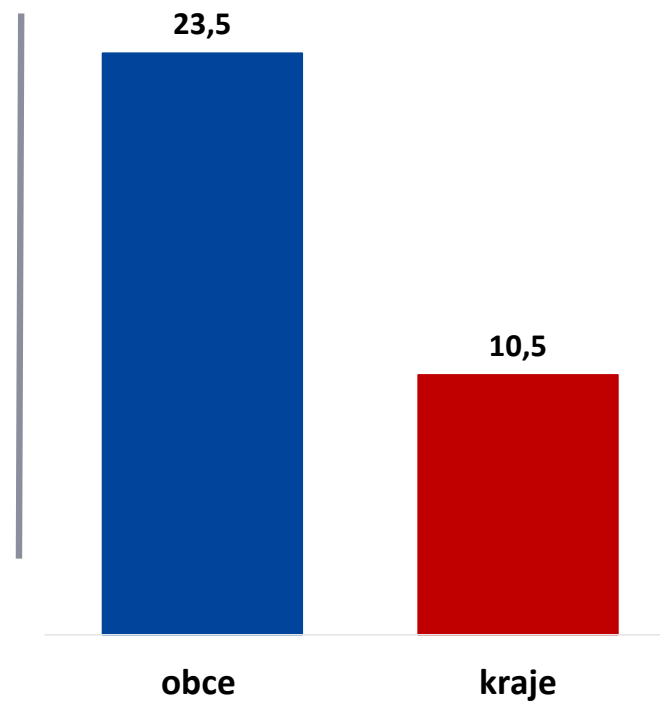
Výnos „na žáka“ – obce



Výnos „na žáka“ – kraje



Prostředky na NPP / ONIV (34,0 mld. Kč)





Rekapitulace financování regionálního školství od r. 2026

STÁTNÍ ROZPOČET:

- pedagogická práce – dle skutečnosti (PHmax), normativně
- podpůrná opatření – personální pedagogické (asistent pedagoga, psycholog, speciální pedagog)
- ONIV (výuka plavání, řidičská a svářečská oprávnění)

ZŘIZOVATEL:

- provozní výdaje (již od roku 2013)
- nepedagogická práce ve škole a školském zařízení
- ONIV (vyjma výuky plavání, řidičských a svářečských oprávnění)
- podpůrná opatření – personální nepedagogické a materiální (na investiční výdaje možnost nadále žádat MŠMT)
- investice (doporučujeme neinvestovat přes školu)




Školské kritérium a jeho principy

 zahrnuté „výkony“ – děti **MŠ**, žáci **ZŠ** a **SŠ**, studenti **VOŠ**, děti v **ZUŠ**, **dětských domovech a internátech, střediscích volného času**

 vypuštění individuálně vzdělávaných žáků

 přepočítání výkonů na základě **přepočtových školských koeficientů** **zohledňujících finanční náročnost** prostřednictvím nařízení vlády

 **svazkové školy** financovány prostřednictvím obce, v níž má sídlo *stanovy Svazku určí způsob financování svazkové školy*

 **zvýhodnění:**

- **svazkové školy a ŠPO zřízené alespoň 2 obcemi**
- **2026: obcím s počtem dětí a žáků do 500 se přičte 10 žáků**



Přepočítací školské koeficienty – obce

druh výkonu	skutečný počet dětí	koeficient	přepočtený počet dětí	přepočtený výnos na žáka
MŠ běžná třída	335 939	x 1,2	403 126,80	42 995,24
MŠ speciální třída	3 867	x 2,0	7 734,00	71 658,73
ZŠ - děti - přípravná třída	6 432	x 1,0	6 432,00	35 829,37
ZŠ - děti - přípravný stupeň	48	x 2,0	96,00	71 658,73
ZŠ běžná třída	934 629	x 1,0	934 629,00	35 829,37
Svazkové školy - běžná třída	1 893	x 1,2	2 271,60	42 995,24
ZŠ speciální třída	6 530	x 2,0	13 060,00	71 658,73
SŠ denní forma vzdělávání - běžná třída	4 543	x 1,0	4 543,00	35 829,37
SŠ denní forma vzdělávání - speciální třída	87	x 2,0	174,00	71 658,73
ZUŠ	119 726	x 0,1	11 972,60	3 582,94
Domov mládeže	318	x 1,0	318,00	35 829,37
Středisko volného času	134 624	x 0,1	13 462,40	3 582,94
počet žáků v obci < 500		+10	29 680,00	358 293,67
	1 548 636		1 427 499,40	



Stanovení příspěvku na provoz školy

1. prostředky z RUD **nejsou účelově vázány**, ani zřizovatel je nemusí škole účelově vázat
2. rozpočet školy se obvykle bude skládat z prostředků na:
 - **provoz**
 - užší pojetí (jako dosud – spotřeba energií a jiné provozní náklady)
 - **ONIV**
 - **nepedagogická práce**: platy, odvody, FKSP, náhrady
 - **investice (? nedoporučujeme)**
3. zohlednit situaci konkrétní školy (personální kapacity, způsob zajišťování nepedagogických činností, technické vybavení atd.)



Financování školního stravování

- zřizovatel **nově** hradí **veškeré náklady na provoz a platy zaměstnanců**
- **žák** nadále hradí **pouze suroviny**
- **RUD jde za žákem, nikoli za stravovaným**
 - kalkulace úplných nákladů pro stanovení ceny jídla
 - zřizovatel alokuje příspěvek jídelně v návaznosti na výkony
 - pokud stravování poskytuje **organizace jiného zřizovatele**
 - nutná úprava smluvního vztahu mezi školou a školní jídelnou (veřejnou či soukromou) – nebo mezi zřizovateli



Modernizace školního stravování: cesta k provozním úsporám

EKONOMIKA (problém)

Ztráty, které nevidíte

- staré technologie = vysoká spotřeba energie
- úbytek hmotnosti masa (> 20%)



- vyšší potřeba personálu

- příklad: 500 jídel /den
- cena masa: 180 Kč/kg
- roční ztráta pouze na surovinách (0,5 mil. Kč)



TECHNOLOGIE (řešení)

Úspory, které lze dosáhnout

- efektivní příprava pokrmů
- optimalizace výroby
→ *snížení váhového úbytku*
+ *vyšší kvalita jídla*
+ *méně personálu*
- chytré řízení spotřeby energie (energetické špičky)
- komunitní energetika





Jídelna pod lupou: jak správně nastavit nákladovou cenu

VÝCHODISKO

- odhad roční plánované výroby jídel

PROVOZ

OPEX (provozní náklady)

- potraviny
- mzdy (včetně odvodů a tvorby FKSP)
- provoz jídelny (materiál, energie, voda, údržba, revize, služby ...)
- sdílená režie školy (admin, IT, úklid, pojištění, účetnictví ...)

ROZVOJ

CAPEX (investiční náklady)

- odpisy budov a zařízení

VYUŽITÍ KAPACITY

- žáci školy
- cizí strávníci
 - žáci jiných škol
 - sociální zařízení
 - z „ulice“



Novinky pro rok 2026





Vyhláška o stanovení uznatelných výdajů územních samosprávných celků spojených s volbami č. 405/2025 Sb.

- účinnost: 1. 1. 2026 (**poprvé pro volby do zastupitelstev obcí**)
- výdaje jen v nezbytně nutném rozsahu
- převzetí úpravy z dosavadní směrnice (výjimka – občerstvení)
- nová systematika předpisu (běžné x zvláštní (**telefony**) x mimořádné)
 - **telefony** – nákup 2 000 Kč včetně DPH / volební okrsek / jednou za 4 roky)
- občerstvení (350 Kč včetně DPH / volební okrsek / den)
- **zvýšení zvláštní odměny člena OVK**

zvláštní odměna – řadový člen	1 800 Kč	2 500 Kč
zvláštní odměna – zapisovatel	2 100 Kč	3 500 Kč
zvláštní odměna – místopředseda	2 100 Kč	3 000 Kč
zvláštní odměna – předseda	2 200 Kč	3 500 Kč



Nový finanční výkaz FIN 2-12M

- **vyhláška č. 228/2025 Sb.** (novela vyhlášky č. 5/2014 Sb.)
- **úprava závazného vzoru** (místo 10 částí pouze 2 části), zavedení **identifikátoru partnera** u transferů a půjčených prostředků, **rozšíření vykazování účelového znaku**

DŮVODY

- **flexibilita:** sestavování reportů dle potřeb
- **propojení všech hledisek třídění příjmů, výdajů a financování** v jedné části
- **významné omezení budoucích úprav CSÚIS a EKIS ÚSC a DSO**
- **měsíční údaje** o stavu prostředků na účtech, termínovaných vkladech a pokladně
- **identifikace příjemců transferů** poskytovaných z územních rozpočtů
- **zvýšení validity údajů** – možnost zavedení křížových kontrol

KDY?

- poprvé za **období 1-2/2026 (do 20. 3. 2026)**



Rezerva na obnovu vodovodů a kanalizací od roku 2026

- účinnost **k 1. 1. 2026** (vyhláška č. 244/2021 Sb.) → stanovena konkrétní pravidla tvorby a použití
- **povinnost vlastníka** tvořit rezervu na obnovu VaK
- **výše rezervy**: podle hodnoty majetku a životnosti infrastruktury
- **oddělené sledování peněžních prostředků** prostřednictvím analytického účtu → není povinný samostatný BÚ
 - **účetně**: základní BÚ (**SÚ 231**) nebo peněžního fondu (**SÚ 236**) → nebo uložit na **termínovaný vklad**
- zdroj rezervy: **vodné a stočné, pachtovného nebo nájemné**
- **použití rezervy**:
 - přednostně na VaK
 - dočasně max. do **½ životnosti majetku (vrátit do 10 let)**



O čem se mluví





Rizika zavedení prvků podpory „lokální ekonomiky“ do RUD

- **RUD je stabilizátor, ne motivační nástroj:**

hlavní funkcí je zajištění předvídatelného financování veřejných služeb a tlumení rozdílů mezi bohatými a chudými

- **Motivace = Regionální divergence:**

zvyšuje příjmy center a dramaticky snižuje stabilitu a příjmy menších obcí

- **Vnitřní nekonzistence návrhu:**

motivace způsobuje rozdíly, které stát musí následně tlumit dotačním vyrovnáváním

- **Zkušenost z Německa:**

bez masivního a extrémně složitého dotačního přerozdělování by německý „motivační“ systém zkolaboval



Realita české ekonomiky – proč motivace nemůže fungovat?

- **Extrémní koncentrace ekonomické aktivity:**

v pouhých 12 % obcí je 90 % všech zaměstnanců (a tím i firem a investic)

- **Bariéra není ve financích:**

obce mají rekordní provozní přebytky; skutečnou brzdou rozvoje jsou efekty **NIMBY / BANANA** a politická neochota nést odpovědnost za rozvojové projekty

- **Nástroje rozvoje existují:**

např. místní koeficienty u daně z nemovitých věcí nebo plánovací smlouvy s investory, zapojení občanů do plánování významných investic

VÍCE DAŇOVÝCH MOTIVACÍ V ČESKÉM PROSTŘEDÍ NEZNAMENÁ VÍCE ROZVOJE, ALE POUZE VÍCE REGIONÁLNÍCH NEROVNOSTÍ



Paradox fiskální „motivace“

Silná ekonomická motivace (místní daně)



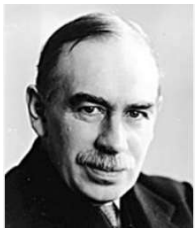
Motivace způsobuje regionální rozdíly, které musí být tlumeny silným dotačním vyrovnáváním

- vyrovnávání oslabuje původní motivační efekt
- systém je tak vnitřně nekonzistentní
- bez transferů nestabilní, s transfery nemotivační



Shrnutí

- obce mají peněz dost, brzdí je však dotační mentalita, nedostatečné střednědobé plánování
- investice dnes šetří peníze zítra
- sdílené daně by letos měly solidně růst
- převod financování nepedagogických pracovníků a ONIV může zlepšit efektivitu i odměňování



- *„V dlouhém období jsme všichni mrtví.“ – J. M. Keynes
(Nečekejte na „ideální podmínky“, tvořte hodnoty pro své občany dnes.)*



Ministerstvo
financí

Děkuji za pozornost

Miroslav MATEJ

odbor Financování územních rozpočtů, Ministerstvo financí

monitor.statnipokladna.gov.cz

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/metodicka-podpora>